

ارتباط درک رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان ایران

رسول نوروزی سید حسینی^{۱*}، هاشم کوزه چیان^۲، شیرین زردشتیان^۳، حسن فتحی^۴

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه تربیت مدرس

۲. دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

۳. استادیار دانشگاه رازی

۴. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان

چکیده

هدف از این تحقیق تعیین ارتباط درک رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی بازیکنان بود که با روش تحقیق توصیفی-زمینه‌یابی به صورت میدانی به اجرا درآمد. جامعه آماری این تحقیق را کلیه بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان تشکیل می‌دادند. در این تحقیق نمونه آماری برابر با جامعه آماری در نظر گرفته شد. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های دموگرافیکی، مقیاس رهبری ورزش (LSS) و پرسشنامه رضایتمندی ورزشکار (ASQ) استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آمار توصیفی، و در راستای تعیین ارتباط از رگرسیون چند متغیره استفاده گردید. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین درک رفتارهای رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین یافته‌های تحقیق رابطه مثبت و معنی داری بین رفتارهای رهبری تربیت و آموزش و بازخورد مثبت با رضایتمندی ورزشکاران را نشان داد، ولی بین رفتارهای رهبری حمایت اجتماعی، دموکراتیک و استبدادی با رضایتمندی بازیکنان ارتباط معنی داری مشاهده نشد.

واژه‌های کلیدی: رفتارهای رهبری مربیان، رضایتمندی بازیکنان، بسکتبال

The Relationship between Perceived Leadership Behaviors of Coaches and Athlete's Satisfaction Norouzi R^{*1}, Kouzeechian H², Zardoshtian SH³, Fathi H⁴

1. M.S.c Tarbiat Modares University,
2. Assistant Professor Tarbiat Modares University
3. Assistant Professor Razi University
4. M.S.c Guilan University

Abstract

The purpose of this study is to understand the relationship between perceived leadership behaviors of coaches and athlete's satisfaction, which was carried out by a descriptive field method. The statistical population of this study comprised the entire Women's Basketball League players. The community and the sample population were the same. In order to collect information via demographic questionnaires, Leadership Scale for Sport (LSS) and Athlete's Satisfaction Questionnaire (ASQ) were used. Descriptive methods were used to analyze the data and in order to determine the relationship a multiple variable regression was used. Data analysis results showed that there is a significant relationship between the leadership behaviors of coaches and the player's satisfaction. Also, the findings showed that there is a significant positive relationship between leadership behaviors of positive feedback, training and instruction on the one hand, and the athlete's satisfaction, on the other. But, there was no correlation between the behaviors of social support, democratic and authoritarian types of leadership on the one hand and the satisfaction of the players, on the other.

Key words: Leadership behaviors of coaches, athlete's satisfaction, basketball

مقدمه

در همان حال نیز به موفقیت تیمی برسد. مربی نه فقط در مورد محیط فیزیکی حساس است، بلکه محیط‌های روانی و اجتماعی را هم در نظر می‌گیرد (اچ انشل، ۱۳۸۰) در بسیاری از تحقیقات، از اصطلاح «سبک رهبری»^۲ برای مطالعه رفتارهای مربی استفاده شده است (Alfermann et al., 2005; Baric, 2007; Case, 1984; Chelladurai, 1984; Cox, 1993; McNeillis, 2007). در زمینه ورزش و مربیگری چلادوری و صالح^۳ برای رفتار رهبری مربیان در موقعیت‌های ورزشی مدل چند بعدی رهبری^۴ را تعیین کردند که شامل رفتار تربیت و آموزش، رفتار بازخورد مثبت، رفتار دموکراتیک، رفتار استبدادی و رفتار حمایت اجتماعی می‌باشد. رفتار تربیت و آموزش و رفتار بازخورد مثبت به ترتیب به فرآیند انجام وظیفه و میزان انجام آن مرتبط هستند. بعد حمایت اجتماعی با نیازهای اجتماعی اعضاء (فردی و جمعی) سروکار دارد و رفتار دموکراتیک و استبدادی با این موضوع ارتباط دارد که تا چه حد رهبر به ورزشکاران در تصمیم‌گیری اجازه مشارکت می‌دهد. از آنجا که رهبری در محیط‌های گروهی رخ می‌دهد که در آن هم رهبر و هم اعضاء قرار دارند، پژوهشگران تئوری‌های مختلفی را ارائه کرده‌اند، تا رفتارهای مشخصی را پیشنهاد کنند که در موقعیت‌های مختلف مناسب هستند. مدل چند بعدی رهبری، ترکیبی از رهیافت‌های وضعیتی مختلف رهبری را نشان می‌دهد (مارتنز و همکاران، ۱۳۷۲) مهمترین عامل موفقیت یک مربی این است که بتواند به ورزشکاران در بهبود دامنه وسیعی از مهارت‌ها و توسعه آنها به ویژه در ابعاد جسمانی، تکنیکی، تاکتیکی و روانشناختی کمک کند. برای اینکه یک مربی بتواند کار خود را به نحو مناسبی انجام دهد، ضروری است که ویژگی‌های روحی و روانی ورزشکار خود را مدنظر قرار داده و به آنها جهت خاصی دهد. این رفتار مربی می

وقتی گروهی از افراد برای رسیدن به هدفی تلاش می‌کنند، معمولاً کسی به عنوان رهبر، مسئولیت گروه را به عهده می‌گیرد. این فرد باید مهارت‌ها و ویژگی‌های لازم را برای رهبری گروه داشته باشد، تا بتواند اعضای گروه را به سمت هدف مورد نظر هدایت کند. در موقعیت‌های ورزشی، مربی این نقش را بر عهده دارد و بازیکنان را هدایت و رهبری می‌کند (اچ انشل، ۱۳۸۰). به عقیده روبن فراست^۱ مربیان محور اصلی و رکن مهم تیم‌های ورزشی هستند و در بین سه عامل ورزشکار، مربی و تماشاگر؛ مربی در رهبری تیم به عنوان یک سازمان دهنده قوی و زیربنای هر پیشرفت مطرح است (مارتنز و همکاران، ۱۳۷۲). یک مربی موفق امروزه به عنوان یک معمار تاکتیک نیست، بلکه رهبر است که توانایی‌های روانی خودش را برای رهبری بازیکنان به شکل مطلوبی به کار گیرد و آنها را هدایت می‌کند (جباری و همکاران، ۱۳۷۹). مربی در نقش یک رهبر باید به عنوان یک برانگیزاننده، راه‌ها و روش‌های مطمئن و مؤثری را برای پیشرفت ورزشکاران ایجاد کند. سبکی که مربیان در رهبری خود به نمایش می‌گذارند، مهمترین خصوصیتی است که بر چگونگی ادراک آنان از مربی، اثر می‌گذارد (اچ انشل، ۱۳۸۰؛ مارتنز و همکاران، ۱۳۷۲). در واقع مربیگری یک رهبری رودرروست که افراد را با استعدادها، تجارب و علاقه‌های مختلف به هم نزدیک و آنها را تشویق می‌کند که برای قبول مسئولیت قدم بردارند و به پیشرفت‌شان ادامه دهند و با همکاران و یاران خود رفتاری مناسب داشته باشند. مربیگری؛ به خاطر سپردن تکنیک‌ها و اندیشیدن به بهترین برنامه‌ها نیست، بلکه توجه واقعی به ورزشکاران است (مارتنز و همکاران، ۱۳۷۲). مربیان در ایفای نقش مربیگری، به دنبال ایجاد شرایطی هستند که به وسیله آن هر ورزشکار حداکثر فرصت را برای موفقیت داشته باشد و

2. Leadership Style

3. Chelladurai & Saleh

4. Multidimensional model of leadership

1. Roben B. Frast

می‌شود که خود ناشی از وضعیت عاطفی مثبتی است که خود از ساختار، فرآیند و نتایج تیمی است. ورزشکارانی که توازن و تعادل را در رفتار مربی خود درک کنند نسبت به عملکرد و یکپارچگی تیم، از رضایتمندی بیشتری برخوردار خواهند بود (Chelladurai, & Riemer, 1997). یکی از راه‌های ایجاد نگرش مثبت و حضور موفق و مستمر در فعالیت‌های ورزشی و مسابقات، فراهم آوردن تجارب خوشایند و رضایت بخش است. چون ورزشکاران ذینفعان اصلی سازمان‌های ورزشی هستند و زمان و انرژی بسیار زیادی را برای ورزش، تمرین و رقابت صرف می‌کنند؛ لذا رضایت آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تأمین رضایت ورزشکاران کلید اصلی سازماندهی اثر بخش تمرینات و مسابقات ورزشی و متغیری مهم در سلامت روانی و کارایی ورزشکار است (Riemer, 1997). توجه به نیازهای روانی ورزشکار و تعامل اثر بخش مربی-ورزشکار به آرامش عاطفی او کمک می‌کند و احتمال موفقیت او را در مسابقات افزایش می‌دهد. بنابراین دو پیش نیاز اساسی در جلب و تأمین رضایت ورزشکاران، اطلاعات کافی مربی از فرایندهای تیمی و آگاهی از روش‌های ارضاء نیازها و علایق ورزشکاران است (Cox, 2007).

در بررسی ادبیات و پیشینه تحقیق، شاهد یافته‌های زیادی در ارتباط با ابعاد مدل چند بعدی رهبری و رضایت ورزشی هستیم. دویر و فیشر^۱ (۱۹۹۰) در تحقیقی تحت عنوان ارتباط درک رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی کشتی‌گیران به این نتیجه رسیدند که بین رفتارهای رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان رابطه معنی داری وجود ندارد (Dwyer, & Fischer, 1990). ریمر و تون^۲ (۲۰۰۱) در تحقیقی که به مطالعه ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان تنیس انجام دادند نتوانستند رابطه معنی داری بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان گزارش کنند (Riemer, &

تواند تأثیر بسیار زیادی در موفقیت ورزشکاران در صحنه‌های ورزشی داشته باشد) (Nazarudin et al., 2009). یکی از مهمترین نتایج هر برنامه تمرینی؛ رضایتی است که شرکت کنندگان از آن به دست می‌آورند. اگر فردی از برنامه تمرینی راضی باشد، به ادامه آن برنامه و شرکت مستمر در برنامه‌های آتی نیز تمایل پیدا می‌کند. چلادوری و ریمر (۱۹۹۷) بیان داشته‌اند که رضایت ورزشکار عبارت است از حالت عاطفی مثبتی که در نتیجه یک ارزشیابی پیچیده از ساختارها، فرآیندها و برون داده‌های مرتبط با تجارب ورزشی به وجود می‌آید (Chelladurai, & Riemer, 1997). رضایت ورزشکار در ارتباط با سبک رهبری مربی چهار بعد رضایت از آموزش و تمرین، رضایت از رفتار و تعامل مربی، رضایت از عملکرد فردی و رضایت از عملکرد تیمی را در بر می‌گیرد. رضایت از آموزش و تمرین، رضایتمندی ورزشکار از تمرین و آموزش فراهم شده توسط مربی را در بر می‌گیرد؛ رضایت از رفتار و تعامل مربی؛ رضایتمندی از آن رفتارهایی از مربیگری را در بر می‌گیرد که مستقیماً بر فرد و حتی بر بهبود و توسعه تیم اثر می‌گذارد، رضایت از عملکرد فردی، رضایتمندی یک ورزشکار از عملکرد تکلیف و وظیفه خودش و رضایت از عملکرد تیمی؛ رضایت یک ورزشکار از سطح عملکرد تیمش را نشان می‌دهد (Nazarudin et al., 2009).

رضایتمندی ورزشکار در واقع پاسخ عاطفی او به ابعاد و جنبه‌های مختلف تیم و باشگاه است؛ بنابر این اعضای تیم، باشگاه، مربی و سایر عوامل بر رضایتمندی آنها تأثیر می‌گذارند؛ اما به نظر می‌رسد که رفتار مربیان تأثیر بیشتری بر عملکرد و رضایتمندی ورزشکار خواهد گذاشت. اگر رفتار مربی بتواند رضایت ورزشکار را تأمین کند این رضایتمندی احتمالاً می‌تواند تعهد گروهی و انسجام تیم را نیز افزایش دهد (سعیدی، ۱۳۸۱؛ وحیدیان رضا زاده، ۱۳۸۱). رضایتمندی از متغیرهای مثبت و مؤثر بر تلاش و فعالیت ورزشکار محسوب

1 . Dwyer & Fischer

2 . Riemer & Toon

مطالعه قرار دادند و نشان دادند که این رفتار مربی می تواند ارضای نیاز صلاحیت و وابستگی ورزشکار در ارتباط با مربیگری را پیش بینی کند (Coatsworth & Conroy, 2009). کارمان^۵ و همکارانش (۲۰۰۹) با عنوان «رضایت ورزشکار و رهبری: ارزیابی اثرات سطح گروه» می باشد که بر روی ورزشکاران رشته های گروهی نشان دادند تأثیری که گروه های بزرگ تر بر ابعاد رفتار رهبری مربی و رضایتمندی ورزشکار می گذارند، به ساختارهای گروه وابسته است، در حالیکه تأثیری که گروه های کوچک تر بر ابعاد رفتار رهبری مربی و رضایتمندی ورزشکار می گذارند، با ساختارهای فردی افراد گروه در ارتباط است (Karreman et al., 2009). فارنتی^۶ (۲۰۰۸) در بخشی از مطالعه خود به بررسی درک شیوه رهبری سر مربیان لیگ دسته سوم بسکتبال و تأثیر آن بر رضایتمندی ورزشکاران پرداخت و به این نتیجه رسید که ارتباط مثبت و معناداری بین رفتار رهبری و رضایتمندی ورزشکاران وجود دارد (Farenti, 2008). نظرالدين^۷ و همکارانش (۲۰۰۹) نیز طی مطالعه ای به بررسی شیوه های رهبری مربیان، رضایتمندی ورزشکاران و ارتباط بین این دو در بین بسکتبالیست های دانشگاه های مالزی پرداختند و به ارتباط معنادار مثبتی بین رفتارهای تربیت و آموزش مربی و رضایتمندی ورزشکاران رسیدند (Nazarudin et al., 2009). در پژوهش حاضر نیز با یک بررسی همه جانبه و وسیع، ارتباط رفتارهای رهبری مربیان را با رضایتمندی بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان ایران مورد بررسی قرار گرفت و بدین منظور انجام شد که به این سوال جواب دهد که چه ارتباطی بین درک رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان ایران وجود دارد؟

روش شناسی

با توجه به اینکه این پژوهش ارتباط درک رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان را مورد مطالعه قرار می دهد، مناسب ترین روش برای انجام تحقیق،

Toon, 2001). خوران و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیقی به بررسی رابطه بین رفتارهای مختلف مربی از دیدگاه ورزشکاران و سطح رضایتمندی ورزشکاران پرداختند. نتایج نشان داد که رابطه مثبتی بین رفتارهای رهبری درک شده توسط ورزشکاران (تربیت و آموزش، رفتار دموکراتیک، حمایت اجتماعی و بازخورد مثبت) با رضایت ورزشکاران وجود دارد؛ ولی بین رفتار استبدادی رهبر و کلیه شاخص های رضایتمندی رابطه معنی داری مشاهده نشد (خوران و همکاران، ۱۳۸۷). عرب جبل عامل (۱۳۸۸) در تحقیقی تحت عنوان «رابطه بین سبک های رهبری مربیان و رضایتمندی ورزشکاران استان گلستان» به این نتیجه رسید که رابطه مثبت و معنی داری بین رفتارهای رهبری درک شده توسط ورزشکاران (آموزش و تمرین، بازخورد مثبت، حمایت اجتماعی و دموکراتیک) با رضایت ورزشکاران وجود دارد، ولی بین سبک آمرانه و کلیه شاخص های رضایتمندی رابطه معنی داری وجود ندارد (عرب جبل عامل، ۱۳۸۸). شی^۱ (۲۰۰۴) در مطالعه ای به بررسی ارتباط متقابل بین رفتار رهبری مربیان و رضایتمندی بسکتبالیست های مدارس شانگهای پرداخت و به این نتیجه رسید که در جهت ارتقای عملکرد تیمی و رضایتمندی ورزشکاران، مربیان باید رفتار تربیتی و آموزشی و رفتار حمایت اجتماعی خود را تقویت کنند (Shi, 2004). آیس^۲ و همکارانش (۲۰۰۶) نشان دادند که رفتارهای حمایتی مربی با رضایتمندی بازیکنان رابطه مثبتی دارد. زمانی که ورزشکاران اینگونه رفتارها را در سطح بالاتری دریافت دارند، از عملکرد خود در تیم احساس رضایتمندی می کنند (Eys et al., 2006). چن^۳ (۲۰۰۷)، اثر رفتارهای رهبری مربی را بر بسکتبالیست های تایوانی مورد مطالعه قرار داد و به این نتیجه رسید که استفاده از رفتارهای رهبری تحول گرا می تواند عملکرد تیمی و رضایتمندی ورزشکاران را افزایش دهد، چرا که بازیکنان انتظار دارند و ترجیح می دهند مربیان از شیوه رهبری تحول گرا استفاده کنند (Chen, 2007). کوتزورت و کنروی^۴ (۲۰۰۹)، اثر رفتار حمایتی - استقلالی مربی را بر ارضای نیاز ورزشکاران، مورد

1. Shi
2. Eys
- 3- Chen
- 4- Coatsworth & Conroy

5- Karreman et al

6. Farenti

7. Nazarudin

داده‌ها در سطح معنی داری ($p < 0/05$) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

بررسی ویژگی‌های فردی نمونه‌های تحقیق همان گونه که در شکل ۱ نشان داده شده است، اکثریت نمونه‌های تحقیق (۷۰ نفر) یعنی ۴۰/۷ درصد در دامنه سنی «۲۱ تا ۲۴ سال»، پس از آن (۴۴ نفر) یعنی ۲۵/۶ درصد «۱۷ تا ۲۰ سال» و سپس (۲۸ نفر) یعنی ۱۶/۳ درصد «۲۵ تا ۲۸ سال» قرار داشتند.

مطابق با شکل شماره ۲ اکثریت نمونه‌های تحقیق (۶۷ نفر) یعنی ۳۹ درصد دارای سابقه بازی «۶ تا ۱۰ سال»، پس از آن (۵۴ نفر) یعنی ۳۱/۴ درصد «۱۱ تا ۱۵ سال» و سپس (۳۲ نفر) یعنی ۱۸/۶ درصد «کمتر از ۵ سال» بودند. رفتارهای رهبری تربیت و آموزش، دموکراتیک، آمرانه، حمایت اجتماعی و بازخورد مثبت مربیان در جدول ۱-، توصیف و مقایسه شده است. اطلاعات این جدول نشان می‌دهد که از دید ورزشکاران، مربیان بیشتر از رفتارهای رهبری تربیت و آموزش و دموکراتیک استفاده می‌کنند و رفتار استبدادی در اولویت آخر قرار دارد.

مطابق با شکل شمار ۳ اکثریت نمونه‌های تحقیق (۷۳ نفر) یعنی ۴۴ درصد «۲ تا ۴ سال»، پس از آن (۳۷ نفر) یعنی ۲۲/۳ درصد «کمتر از ۱ سال» و سپس (۳۰ نفر) یعنی ۱۸/۱ درصد «۵ تا ۷ سال» در باشگاه فعلی عضویت داشتند.

رضایتمندی ورزشکاران در چهار بعد رضایت از عملکرد تیمی، رضایت از رفتار و تعامل مربی، رضایت از آموزش و تمرین و رضایت از عملکرد فردی و تیمی در (جدول ۲-) توصیف و مقایسه شده است. چنانچه که در این جدول ملاحظه می‌گردد، از میان ابعاد رضایتمندی ورزشکاران، بعد رضایت از رفتار و تعامل مربی دارای بالاترین میانگین و بعد رضایت از عملکرد فردی دارای کمترین میانگین است. به عبارت دیگر

توصیفی - همبستگی است که به صورت میدانی به اجرا درآمد. جامعه آماری این تحقیق را کلیه بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان کشور تشکیل دادند که در مسابقات لیگ برتر سال ۱۳۸۸ به رقابت می‌پرداختند. در این تحقیق نمونه آماری برابر با جامعه آماری در نظر گرفته شد و روش نمونه‌گیری به صورت سر شماری بود. به عبارت دیگر نمونه مورد مطالعه در این تحقیق برابر جامعه آماری به تعداد ۱۷۴ می‌باشد.

به منظور جمع آوری اطلاعات از سه پرسشنامه به شرح ذیل استفاده شد: پرسشنامه اطلاعات فردی^۱ که شامل سن، سابقه بازی، میزان تحصیلات، عضویت در باشگاه می‌باشد. پرسشنامه مقیاس رهبری ورزش (LSS)^۲؛ این پرسشنامه توسط چلادوری و صالح (۱۹۷۸) ساخته شده است و توسط دکتر محمد زاده هنجار یابی شده است. این پرسشنامه شامل ۵ خرده مقیاس تحت عنوان تربیت و آموزش، حمایت اجتماعی، بازخورد مثبت، شیوه استبدادی و شیوه دموکراتیک (آزادمنشانه) است. این پرسشنامه شامل ۴۰ سوال از نوع بسته و بر اساس مقیاس پنج ارزشی لیکرت اندازه‌گیری می‌شود.

پرسشنامه رضایت از ورزش^۳ (ASQ)؛ این پرسشنامه توسط چلادوری و ریمر (۱۹۹۷) تدوین شده است که توسط دکتر حلاج در سال ۱۳۸۷ هنجار یابی شده است. چهار خرده مقیاس از پانزده خرده مقیاس رضایت بازیکن را از رفتارهای رهبری اندازه‌گیری می‌کنند که عبارت اند از رضایت از آموزش و تمرین، رضایت از رفتار و تعامل مربی، رضایت از عملکرد فردی و رضایت از عملکرد تیمی می‌باشند که در مقیاس پنج گزینه‌ی لیکرت اندازه‌گیری می‌شود. در این پژوهش به منظور سامان دادن و خلاصه کردن نمرات خام و توصیف اندازه‌های بدست آمده از نمونه‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، درصد، فراوانی، انحراف معیار و انواع جدول‌ها) استفاده شد. همچنین در این تحقیق به منظور تعیین رابطه از رگرسیون چند متغیره استفاده شد. عملیات آماری توسط نرم افزار spss16 انجام شد و

1 . Demography

2 . Leadership Scale for Sport

3 . Athlete' Satisfaction Questionnaire

و نظرال‌دین و همکاران (۲۰۰۹) که بین رفتارهای رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان رابطه مثبت و معنی داری را گزارش نمودند؛ همخوانی دارد و در طرف مقابل با یافته های دویر و فیشر (۱۹۹۰) و ریمر و تون (۲۰۰۱) که نتوانستند رابطه معنی داری بین رفتارهای رهبری مربیان و رضایتمندی بازیکنان گزارش کنند؛ همخوانی ندارد. همچنین نتایج نشان داد که رفتارهای رهبری تربیت و آموزش و بازخورد مثبت با رضایتمندی بازیکنان رابطه مثبت و معنی داری داشت. این نتیجه با نتایج تحقیقات خوران و همکاران (۱۳۸۷)، شی (۲۰۰۴) و نظرال‌الدین و همکاران (۲۰۰۹) همخوانی دارد.

نتایج همچنین نشان داد که مربیان بیشتر از رفتار رهبری تربیت و آموزش استفاده می کنند. به طور کلی به نظر می رسد با توجه به ماهیت آموزشی و تمرین مداوم و مستمر برای کسب مهارت های ورزشی، استفاده از رفتارهای تمرین و آموزش و دموکراتیک که در آن بر انجام وظایف و تکالیف فنی تأکید می شود و با توجه به اینکه در اکثر تحقیقات، مربیان از این رفتارها استفاده می کنند، می توان اعلام کرد که این رفتارها، روش مناسب و کارآمدی برای تربیت ورزشکاران است و اگر مربیان نتوانند توانایی آموزش تکنیک ها و تاکتیک ها، یا درک استراتژی های رقابتی تیم خود و حریف را به ورزشکاران و حتی مدیران تیم و هوا داران نشان دهند، بدون تردید هویت شغلی آنان متزلزل خواهد شد.

موضوع دیگر که در این تحقیق مورد مطالعه قرار گرفت؛ رضایتمندی ورزشکاران بود که نتایج این تحقیق نشان داد که می تواند به عنوان پیامدی از رفتارهای رهبری مربی تلقی گردد. عدم توجه به رضایتمندی ورزشکاران ممکن است باعث اعتراض، کم کاری، اشتباه، جابه جایی به باشگاه های دیگر یا ترک از ورزش و گرایش به ناهنجاری های اجتماعی گردد. میزان رضایتمندی ورزشکاران در این تحقیق از رفتار و تعامل با مربی شان که شامل حمایت، قدردانی، رفتار دوستانه مربی و بازخورد مثبت است، بیشتر از سایر ابعاد رضایتمندی است و میزان رضایتمندی ورزشکاران از عملکرد فردی و میزان دستیابی به اهداف فردی، کمتر از سایر ابعاد رضایتمندی

بازیکنان حاضر در لیگ برتر بسکتبال زنان ایران رضایت بیشتری از تعامل شخصی مربی و آموزش و تمرین او دارند؛ در صورتی که رضایت از عملکرد تیمی و فردی در اولویت آخر قرار دارد.

با توجه به جدول شماره ۳ و با تأکید بر میزان F بدست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط معنی داری بین «رفتارهای رهبری مربیان» با «رضایتمندی بازیکنان» در سطح $\alpha=0/01$ مشاهده می شود. به عبارتی دیگر توان پیش بینی «رضایتمندی بازیکنان» از طریق «رفتارهای رهبری مربیان» وجود دارد. از این رو، جهت شناسایی و تبیین ضرایب رگرسیون، ضروری است تا جدول ضرایب رگرسیون عنوان شود.

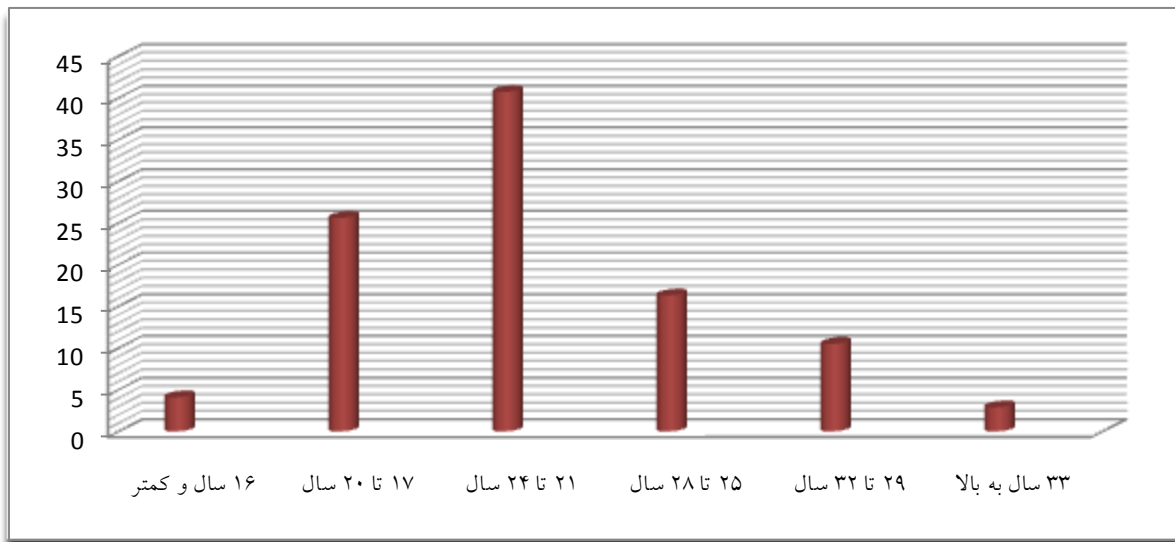
با توجه به جدول شماره ۴ و ضرایب رگرسیون چندمتغیری با روش ورود همزمان و همچنین ضرایب رگرسیون بدست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط مثبت معنی داری بین رفتارهای رهبری تربیت و آموزش ($p=0/001$) و بازخورد مثبت ($p=0/042$) با رضایتمندی بازیکنان مشاهده می شود. بدین ترتیب که با افزایش رفتار «تربیت و آموزش» و «بازخورد مثبت»، «رضایتمندی بازیکنان» نیز افزایش می یابد و با کاهش آن ها، «رضایتمندی بازیکنان» نیز کاهش می یابد.

بحث و نتیجه گیری

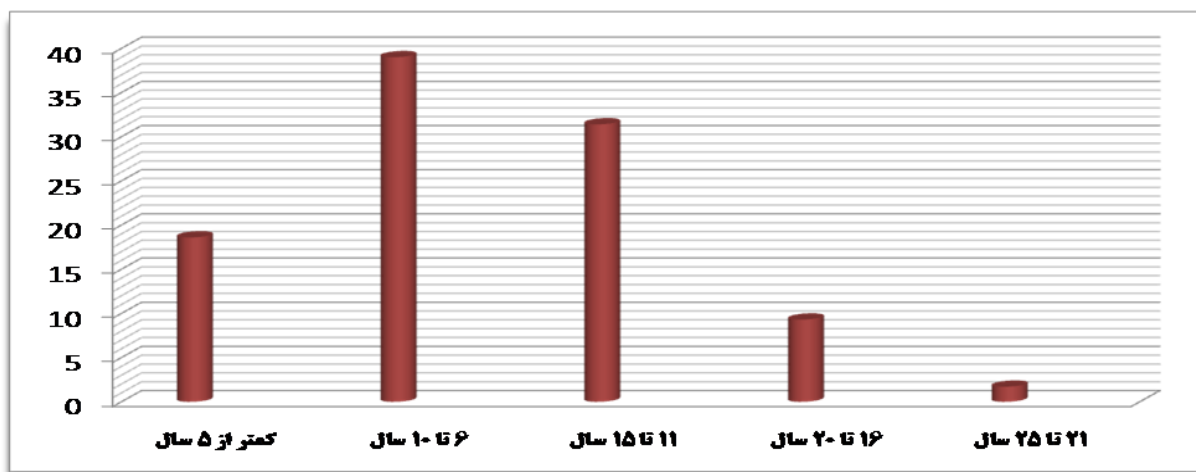
هدف از این تحقیق تعیین ارتباط درک رفتارهای رهبری مربیان با رضایتمندی بازیکنان لیگ برتر بسکتبال زنان بود. نتایج نشان داد که بین «رفتارهای رهبری مربیان» با «رضایتمندی بازیکنان» رابطه مثبت و معنی داری ($p=0/001$) وجود دارد. به عبارتی دیگر توان پیش بینی «رضایتمندی بازیکنان» از طریق «رفتارهای رهبری مربیان» وجود دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات خوران و همکاران (۱۳۸۷)، عرب جبل عامل (۱۳۸۸)، شی (۲۰۰۴)، ریمر و چلادوری (۱۹۹۷)، آیلس و همکاران (۲۰۰۶)، چن (۲۰۰۷)، کورتزورت و کنروی (۲۰۰۹)، کارمان و همکارانش (۲۰۰۹)، فارنتی (۲۰۰۸)

اهمیت کنش های رفتاری و شیوه برخورد مربیان را در تأمین رضایتمندی ورزشکاران نشان می دهد. به صورت کلی می توان عنوان کرد رفتارهای رهبری مربیان عاملی مهم و پیش بینی کننده در رضایتمندی ورزشکاران است. از این رو می توان گفت مربیان می توانند نقش مهمی در

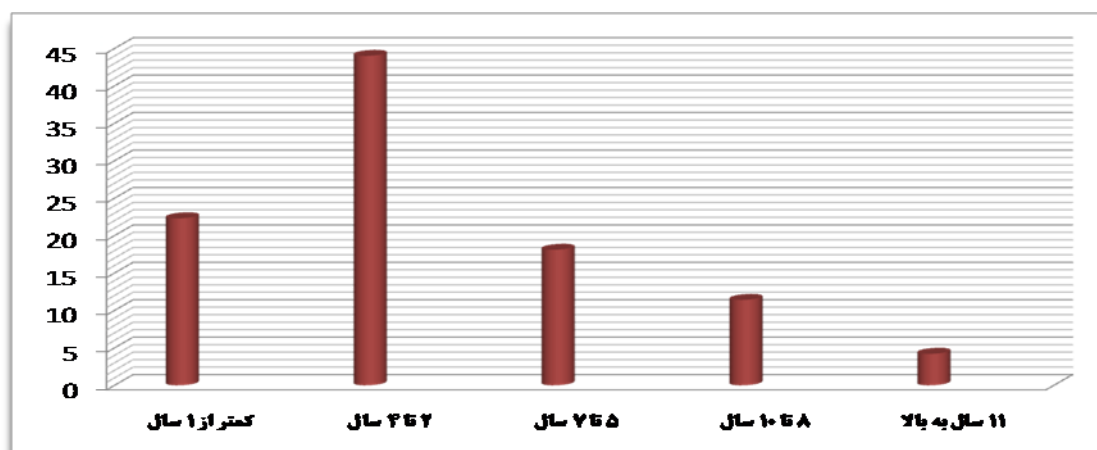
ورزشکار است. در زمینه رضایتمندی ورزشکار، تحقیق زیادی صورت نگرفته است. ولی با توجه به این که اولویت رضایت از تعامل شخصی و رضایت از آموزش و تمرین بالاتر از سایر ابعاد رضایتمندی بود، می توان بیان کرد که اولویت بالای رفتار تربیت و آموزش و رفتار دموکراتیک مربیان با اولویت دو بعد رضایتمندی، تقریباً سازگار و متناسب است. این یافته،

شکل ۱. توزیع سنی نمونه های تحقیق

شکل ۲. توزیع سابقه بازی نمونه های تحقیق

شکل-۳. توزیع سابقه عضویت در باشگاه فعلی

جدول ۱. توصیف رفتارهای رهبری مربیان

حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	ابعاد رفتارهای رهبری مربیان
۶۵	۱۳	۷/۶۶	۵۳/۲۹	۱۷۴	تربیت و آموزش
۴۵	۹	۵/۷۹	۳۵/۹۳	۱۷۴	دموکراتیک
۴۰	۸	۴/۶۱	۲۵/۸۲	۱۷۴	حمایت اجتماعی
۲۵	۵	۳/۳۹	۲۱/۴۹	۱۷۴	بازخورد مثبت
۲۵	۵	۴/۷۰	۱۴/۸۶	۱۷۴	استبدادی

جدول ۲. توصیف ابعاد رضایتمندی بازیکنان

حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	ابعاد رضایتمندی بازیکنان
۲۵	۵	۴/۲۲	۱۸/۵۹	۱۷۴	رضایت از رفتار و تعامل مربی
۱۵	۵	۲/۷۳	۱۱/۴۴	۱۷۴	رضایت از آموزش و تمرین
۱۵	۵	۳/۱۰	۹/۲۵	۱۷۴	رضایت از عملکرد تیمی
۱۵	۵	۲/۵۲	۹/۲۰	۱۷۴	رضایت از عملکرد فردی

جدول ۳. رگرسیون چند متغیری جهت پیش بینی «رضایتمندی بازیکنان» از طریق «رفتارهای رهبری مربیان»

منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	میزان F	سطح معنی داری
رگرسیون	۹۷۸۲/۴۵	۵	۱۹۵۶/۴۹	۲۲/۵۷	۰/۰۰۱
باقیمانده	۶۷۵۸/۶۸	۷۸	۸۶/۶۵		

جدول ۴. ضرایب رگرسیون مرتبط با جدول ۱

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بینی‌کننده	میزان B	ضریب بتا	میزان t	سطح معنی‌داری
رضایتمندی بازیکنان	تربیت و آموزش	۰/۹۳	۰/۵۵	۵/۰۴	۰/۰۰۱
	بازخورد مثبت	۰/۷۵	۰/۲۰	۱/۹۹	۰/۰۴۲
	رفتار دموگرافیک	۰/۰۲	۰/۰۱	۰/۱۰	۰/۹۱۶
	حمایت اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۹	۱/۰۱	۰/۳۱۶
	رفتار استبدادی	۰/۳۱	۰/۰۸	۱/۰۱	۰/۳۱۳

شکل‌دهی رضایتمندی در ورزشکاران داشته باشند. از آنجا که رضایت بخش ذاتی مشارکت ورزشی است. بدون رضایت، ورزشکاران بدنبال سایر منابع کسب موفقیت و لذت می‌روند؛ لذا مربیان بایستی با اتخاذ رفتارهای رهبری مناسب در جهت ایجاد رضایتمندی در بازیکنان بکوشند. بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق می‌توان گفت که مربیان لیگ برتر بسکتبال زنان ایران با تأکید بر رفتار تربیت و آموزش و رفتار دموکراتیک در جهت ایجاد رضایتمندی در بازیکنان اقدام می‌کنند و سعی می‌کنند با این رفتارهای رهبری در ورزشکاران خود رضایتمندی بالایی ایجاد کنند و نهایتاً شرایط ارتقای عملکرد تیم را مساعد گردانند. لذا پیشنهاد می‌شود که مربیان رفتارهای رهبری متناسب را اتخاذ نمایند تا از این طریق مراتب رضایتمندی بازیکنان را حاصل کنند.

منابع

- ورزشکاران، چکیده مقالات همایش ملی مدیریت ورزشی با تأکید بر سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، سی ام بهمن و یکم اسفند، بامداد کتاب، ص: ۱۰۸.
- سعیدی، کیکاووس (۱۳۸۱) بررسی نقش مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری مدیریت با تأکید بر عملکرد اجرای نظام پذیرش و بررسی پیشنهادها در اداره کل تربیت بدنی استان گلستان، موسسه علمی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- عرب جبل عامل (۱۳۸۸) رابطه بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایتمندی ورزشکاران استان گلستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه شمال
- مارتنز، رینر و همکاران (۱۳۷۲). مربیگری ورزشکاران جوان، مترجمان عباسعلی گائینی و قوام‌الدین جلیلی، انتشارات اداره کل تربیت بدنی و آموزش و پرورش.
- وحیدیان رضا زاده، مجید (۱۳۸۱) رابطه بین رضایت شغلی با تعهد سازمانی معلمان مرد تربیت بدنی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- Alfermann, D., Lee, M. J., & Wurth, S. (2005). Perceived Leadership Behavior and Motivational Climate as Antecedents of Adolescent Athletes' Skill Development. *Athletic Insight, Volume 7, Issue 2.*

- اچ انشل، مارک (۱۳۸۰)؛ روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل، ترجمه سیدعلی اصغر مسدد، انتشارات اطلاعات
- جباری؛ غلامرضا. کوزه چیان؛ هاشم. خبیری؛ محمد (۱۳۷۹) بررسی سبک رهبری، تواناییها و نحوه عملکرد مربیان فوتبال باشگاه‌های دسته اول و دوم کشور. نشریه حرکت. شماره ۶، ص: ۱۲۰-۱۰۳.
- خوران، هادی و همکاران (۱۳۸۷). رابطه بین رفتارهای مختلف مربی از دیدگاه ورزشکاران و سطح رضایتمندی

18. Farenti, C. (2008). Exploring Leadership Behaviors and Cohesion in NCAA Division III Basketball Programs. Doctor of Philosophy, Ohio State University, Health, Physical Education and Recreation.
19. Karreman, E., Dorsch, K., & Riemer, H. (2009). Athlete Satisfaction and Leadership: Assessing Group-Level Effects. *Small Group Research*, 40:720.
20. McNeillis, D. (1993). Insight into Leadership Success. *Sunday Stare*, P. 1.
21. Nazarudin, M. N. B. H., Fauzee, M. S. O., Jamalis, M., Geok, S. K., & Din, A. (2009). Coaching Leadership Styles and Athlete Satisfaction among Malaysian University Basketball Team. *Research Journal of International Studies*, Issue 9.
22. Riemer, H. A., & Toon, K. (2001). Leadership and Satisfaction in Tennis: Examination of Congruence, Gender, and Ability. Faculty of Physical Activity Studies, University of Regina.
23. Riemer, H (1997) A classification of facts of athlete satisfaction. *Journal of sport psychology*, 20, pp:127-156.
24. Shi, W. J. (2004). The Interrelationship between Basketball Coaches' Leadership Behavior and Basketball Players' Satisfaction in Shanghai Schools. *Journal of Beijing University of Physical Education*.
9. Baric, R. (2007). The Relationship of Coach's Leadership Behavior and his Motivational Structure with Athletes' Motivational Tendencies. Dissertation, Ljubljani.
10. Case, R. W. (1984). Leadership in Sport: The Situational Leadership Theory. *Journal of Psychology Education, Recreation & Dance*, 55(1).
11. Chelladurai, P. (1984). Discrepancy between Preferences and Perceptions of Behavior and Satisfaction of Athletes in Varying Sports. *Journal of Sport Psychology*. Vol 6 (1), 27-41.
12. Chelladurai, P., & Riemer, H. A. (1997). A Classification of the Facets of Athlete Satisfaction. *Journal of Sport Management*, 11, 133-159.
13. Chen, Chien-Ting. (2007). The Effect of Coach Leadership Behaviors on Players' Satisfaction in Collegiate Basketball in Taiwan (China). United States Sports Academy.
14. Coatsworth, J. D., & Conroy, D. E. (2009). The Effect of Autonomy-Supportive Coaching, Nedd Satisfaction, and Self-Perceptions on Initiative and Identity in Youth Swimmers. *Developmental Psychology*. Vol 45(2), 320-328.
15. Cox, R. H. (2007). *Sport Psychology, Concepts and Applications* (6th Edition). McGraw- Hill.
16. Dwyer, J. M., & Fischer, D. G. (1990). Wrestlers' Perceptions of Coaches' Leadership as Predictors of Satisfaction with Leadership. *Perceptual and Motor Skills*, 71, 511-517.
17. Eys, M. A., Loughhead, T. M., & Hardy, H. (2006). Athlete Leadership Dispersion and Satisfaction in Interactive Sport Teams. *Psychology of Sport and Exercise*, Volume 8, Issue 3.